

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 396/09-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., B., zastúpenej advokátkou JUDr. M. L., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 119/96 a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 449/05 z 30. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2009 doručená sťažnosť M. P., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 119/96 a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 449/05 z 30. apríla 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou podanou 24. mája 1996 pôvodne Obvodnému súdu Bratislava I sa sťažovateľka domáhala od žalovaného vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti. Podľa tvrdení sťažovateľky okresný súd koná v jej veci so zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi, čím sa predlžuje stav jej právnej neistoty a odd'aluje sa právoplatné skončenie sporu.

V súvislosti s postupom okresného súdu sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Sme toho názoru, že v prípade vedeného konania na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sa nejednalo o zložitosť veci. Ani však žiadna zložitosť veci nemôže ospravedlniť viac ako 13-ročnú dĺžku konania. Toto obdobie súdneho konania podľa nášho názoru nemožno hodnotiť ako efektívne vedenie súdneho procesu, obzvlášť na skutočnosť, že stav konania sa po 13 rokoch dostal na samý začiatok.

Sme toho názoru, že v konaní nedošlo k zbytočným priet'ahom správaním navrhovateľa. Ani navrhovateľ, ani jeho právny zástupca neprispeli svojim konaním k vzniku zbytočných priet'ahov v konaní, naopak – v konaní boli aktívni a súčinnosní, nariadených pojednávani sa zúčastňovali, a neustále žiadali súd o pokračovanie v konaní a o vytýčenie termínu pojednávania.

Podľa nášho názoru postup Okresného súdu Bratislava I bol neefektívny a neurobil vhodné opatrenia na to, aby bola vec čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá (okrem iného napr. opatrenie Okresného súdu v súvislosti so vznesenou námietkou odporcu o údajnej zaujatosti Okresného súdu Bratislava I – žiadať vyjadrenie všetkých sudcov na všetkých senátoch okresného súdu, že sa necítia byť zaujatí).“

Okrem toho sťažovateľka namietala, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote bolo porušené aj podľa nej nesprávnym rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 4 Co 449/05 z 30. apríla 2008, pričom v tejto súvislosti uviedla: *„Taktiež sme toho názoru, že Krajský súd v Bratislave*

nepostupoval v súlade so zákonom, keď svojim uznesením č. k. 4 Co 449/2005-275 zo dňa 30. 04. 2008 rozhodol, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Máme za to, že cit. rozhodnutie súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci(...)“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 119/96 a rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 4 Co 449/05 z 30. apríla 2008 bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby jej priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 33 000 € a úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Sťažovateľka namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní o jej žalobe o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vedenom pod sp. zn. 15 C 119/96, ako aj rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 4 Co 449/05 z 30. apríla 2008.

1. K namietanému postupu okresného súdu

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov teda možno

porušiť iba v konaní, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie štátneho orgánu o právach a povinnostiach jeho účastníkov, pretože len také rozhodnutie môže ukončiť stav právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 62/01, II. ÚS 20/02).

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že konanie o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vedené pod sp. zn. 15 C 119/96 bolo uznesením okresného súdu z 2. decembra 2008 prerušené (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14. januára 2009). O prerušení konania žiadali 15. februára 2008 dcéra a syn (ďalej len „žiadatelia“) žalovaného, ktorý medzičasom zomrel, takže žiadatelia sú ako dedičia jeho právnymi nástupcami, a o prerušení konania žiadali do skončenia konania o žalobe, ktorú podal ich nevlastný brat, ktorý bol súčasne synom sťažovateľky a žalovaného, pričom žalobou spochybňoval svoje vydedenie žalovaným (spor je vedený pod sp. zn. 4 C 267/07).

Podľa zistenia ústavného súdu je v čase jeho rozhodovania konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 C 119/96 stále prerušené.

Z dôvodu právoplatného prerušenia napadnutého konania pred okresným súdom 14. januára 2009, ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania, nemôžu sa v prerušovanom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného základného práva, tak ako to už bolo uvedené. Sťažovateľka netvrdila (odvolanie proti rozhodnutiu o prerušení konania zrejme ani nepodala) a ani neuviedla žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že v danej veci neexistoval dôvod na prerušenie konania, resp. že prekážka prerušenia konania už odpadla. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, tak ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné priesťahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03).

Pokiaľ sa priesťahy v čase pred uvedeným prerušením konania týkajú namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tieto námietky na základe predmetnej sťažnosti preskúmať nemohol, pretože

sťažovateľka svoju sťažnosť nepodala v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa uvedeného ustanovenia zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu okresného súdu v čase pred prerušením napadnutého konania musela vedieť, pretože právna zástupkyňa sťažovateľky aj pred prerušením napadnutého konania opakovane urgovala postup v konaní, napriek tomu táto ústavná sťažnosť bola podaná po viac ako pol roku po právoplatnom prerušení konania (14. januára 2009). Predmetnú sťažnosť podala sťažovateľka ústavnému súdu až 10. augusta 2009, t. j. v čase, keď už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľka mala do prerušenia napadnutého konania k dispozícii prostriedky individuálnej ochrany svojho základného práva pred ústavným súdom, ktoré však vo vzťahu k tomuto základnému právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy a právu zaručenému v čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyužila bez toho, že by jej v tom bránili vážne prekážky.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd o tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že ju zamietol ako zjavne neopodstatnenú a tiež ako oneskorene podanú.

2. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu

Sťažovateľka sťažnosťou pred ústavným súdom tiež namieta, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené aj rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 4 Co 449/05 z 30. apríla 2008.

V súvislosti s námietkou sťažovateľky ústavný súd podotýka, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote sú procesného charakteru, a teda k ich porušeniu môže dôjsť iba postupom štátneho orgánu, nie však jeho hmotnoprávnym rozhodnutím.

Zjavne neopodstatneným návrhom je aj návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť v tejto časti (vo vzťahu ku krajskému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd okrem tohto konštatuje, že aj keby sťažovateľka namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 449/05, bolo by potrebné jej sťažnosť odmietnuť ako oneskorene podanú, pretože z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že konanie vedené pod sp. zn. 4 Co 449/05 bolo právoplatne skončené 7. júla 2008. Od 7. júla 2008, keď bolo konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 4 Co 449/05 právoplatne skončené, do 10. augusta 2009, keď bola

sťažnosť adresovaná ústavnému súdu podaná na poštovú prepravu (ústavnému súdu bola doručená 13. augusta 2009), nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2009